

REDACTIA

Arad, Str. Anloch (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2,
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1

N-rii de Duminică pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Anloch (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 fr. garmend: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

G. G. G.

TRIBUNA POPORULUI

CEREM RĂSPUNS.

(R.) Părerile exprimate de d. Coriolan Bredicianu în răspunsul ce a dat ziarului „Egyetértés” la întrebarea că ce atitudine politică crede că vor observa în viitor Românii, s'au discutat în toate ziarele noastre naționale. „Gazeta” a înregistrat scrisoarea dlui Bredicianu cu adausul ce scrie foaia Kossuthistă. „Revista Orăștiei” s'a exprimat cam în sensul cum am scris și noi, ear' „Tribuna” scrie în nrul dela 11 Aprilie următoarele:

„Ținem a declara că ne identificăm întru toate cu răspunsul d-lui Bredicianu, în care vedem reogândite vederile noastre și ale întregului nostru partid.”

Că n'a văzut bine scriitorul „Tribunei”, dovadă e că „Gazeta” a publicat scrisoarea fără a se identifica cu răspunsul d-lui Bredicianu. Din parte-ne de asemeni credem că ar fi o nenorocire să așteptăm, să nu întreprindem nici un fel de acțiune politică până nu se va revoca ucuzul ministrului Hieronymi, reînnoit de Percezel. Ear din parte-le, confrății dela „Revista Orăștiei” (Nrul dela 3/15 Aprilie) scriu:

„Tribuna” din Sibiu, publicând acest răspuns, se identifică întru toate aceluia, căci vede reogândite întru însul vederile sale și — ale întregului partid național român.

„Cu un cuvânt cei dela „Tribuna” nu au nici gând de vre-o acțiune politică, căci ei așteaptă să vină vre-un corb alb, care să retragă ordinațiunile de opreliște a funcționării partidului național român și a dizolvării comitetului aceluia, date de ministrul Hieronymi.

„Și-a uitat, se vede, de hotărârile luate de conferința din Nov. 1894, când s'a declarat s'erbătorește, că nu poate fi ordinațiune ministerială, care să sisteze lucrarea partidului nostru național.

„Dacă vom fi așadar siliți, după a „Tribunei” socoteală, ca să nu mai întreprindem nici o acțiune politică, până ce nu ni-se va da concesie dela guvern, atunci apoi nu știm când va sosi acel timp, în care să vină la putere vre-un ministru, care din îndemnul propriu să aducă la cunoștința celor dela „Tribuna”, că eată acum a sosit timpul, ca să continuăm și voi cu lupta ce a stagnat atâta amar de vreme.

„Mai este însă și o altă cale de mântuire din încurcătura în care se află „Tribuna”. Ea poate-că așteaptă venirea la guvern în România a unui om, care să se înțeleagă cu prim-ministrul Ungariei, ca să nu ne împedice lupta. Căci dacă s'a putut înțelege cu Bánffy despre înfundarea chestiei naționale, și aceasta se poate.

„Oare-ce nu se poate în ziua de astăzi? Mai ales pentru dnl dela „Tribuna” toate sunt cu putință, numai lupta națională se vede că nu mai — reînvie!

„Așadar” să așteptăm! căci așa ne dictează singurii competenți!

Va să zică în chestia aceasta „Tribuna” zadarnic s'a identificat cu de altfel simpaticul fruntaș bănățean, că n'a nimerit-o. Părerile ei și a d-lui Bredicianu nu este părere adoptată de toți aderenții partidului nostru național.

Nu facem însă cap de acuzare din aceasta.

Ne mulțumim cu o singură constatare: organul „autorizat” spune că mai ales dela „actualul guvern” cere în primul rând „abrogarea ordonanțelor

anticonstituționale ministeriale și reînțegrarea partidului politic al Românilor”.

Prea bine. De cât a cere numai în articole de ziare, nu va să zică nimic. E vorba ca lucrul acesta să se ceară după toată forma: într'o adresă pe care desigur s'ar grăbi să o subscrie toți fruntașii partidului național român.

Ori poate că nici nu e nevoie să se ceară, ci pur și simplu să se convoace conferința națională. Dacă-ne-ar lăsa să o ținem, ar fi o dovadă că înadever, Széll vrea să se conducă de sentimentele de lege, drept, și dreptate.

Gânditu-s'au cei dela organul „autorizat” la aceasta? Există vre-un proiect de adresă ce s'ar înainta guvernului? Ori au de gând să convoace conferința națională?

Eată tot atâtea întrebări la cari un răspuns categoric se impune. Pentru-că, repetăm încă odată: părerea d-lui Bredicianu, chiar primită fiind și de organul „autorizat” dela Sibiu, nu este o soluțiune!

Nimic cu sila. Mai mult ca să scape anul trecut dintr'o încurcătură, de cât poate din convingere, destul că baronul Bánffy a făcut prin Dieta-i docilă să se voteze ear' monarhul a sancționat ziua de 11 Aprilie ca serbare națională. Iure altele s'a dat ordin și către toate consistoarele române ca în această zi să arboreze pe biserici și școli tricolorul maghiar. S'au făcut remonstrări în contra acestui ordin, dar în sfârșit totuși autoritățile noastre s'au supus și astfel văzurăm mai alaltăeri toată ziua fălăind steagul tricolor unguresc pe Seminar, dar la oficiul inspectoratului școlar (alături de redacția noastră) n'am văzut nici un steag.

Am cetit acum și rapoartele despre s'erbarea zilei în alte orașe ungurești. Nicăiri nici o pompă, nici o însuflețire. Pentru-ce? Pentru-că „sentimentele — nu se pot codifica. Bucuria, durerea, pietatea, amintirea, alipirea nu poate fi octroată prin lege nimănui”.

Așa scrie Bartha Miklós în „Magyarország”, mai zicând pe d'asupra că întreaga zi e o „minciună patriotică”....

Ei, dacă Ungurii nu vor să prăznuiască ziua în care li-s'a dat constituția, chiar cea cerută de Kossuth, ce să zicem noi de volnicile și sila ce ni-se aplică pentru a ne face să primim național maghiar gogorile... ideii de stat?

Lealitatea lor. D'o săptămână cei dela „Tribuna” știu că Fondul Iancu, cu a cărui delapidare au învinuit amicii de ai noștri, este dat în grija „Asociațiunii”. Nici până astăzi nu au adus însă aceasta la cunoștința publicului lor. Ba chiar mai mult: în numărul sosit noauă aici Sâmbăta publică o corespondență a „neamurilor” (datată din Lipova, dar fabricată în Arad, de unul din „nepoții” neamurilor), în care în potriva primului nostru redactor ridică acuzațiunea privitoare la delapidarea fondului. Lăsăm ca publicul să judece această... lealitate a organului „autorizat”.

„Pusztul a magyar”. Sub acest titlu ziarele maghiare varsă lacrimi de adâncă durere...

Mai anul trecut Szemere se plângea în casina națională maghiară că „Nem boldog

a magyar” („Ungurul nu e fericit”), ear' acum se constată cu date statistice că „nația singură alcătuitoare” pere cu zile.

Și totuși cei de la putere își bat capul să maghiarizeze națiunile despre care ei singuri constată că sunt voinice (îndeosebi sporesc Slovaci și Români) ear' nu se gândesc cum să mai deie elixir de viață gîntei lui Arpád, care se prăpădește cu zile mai ales pe Alföld, Cănaanul Ungariei... Dar' mi-te dacă ar fi siliți Ungurii să locuiescă printre munți, ce ar fi?... De mult li s'ar fi cântat alibiua!

Crisa politică în România.

După știrile ce primim, regatul român trece nu numai printr'o crisă de cabinet, dar printr'o crisă politică, a'e cărei consecințe nu se pot încă prevedea.

Simpli spectatori, căci nu se cuvine să ne amestecăm în luptele de dincolo, vom da pur și simplu seamă despre fapte întimplate.

Primul e, că d. Eugen Stătescu, fruntaș liberal și unul din marii bărbați de stat ai României, n'a primit însărcinarea să formeze un alt cabinet liberal.

Ear' cât despre impresia din țeară, cel puțin a aderenților partidului liberal, ea se oglindează în următoarele șire tipărite la loc de frunte în „Voința Națională” (nrul dela 4/16 c.):

„Vestea despre demisia dlui Dim. Sturdza a produs o adâncă surprindere în toată țara.

„De două zile, numeroase telegrame se adresează dlui Dim. Sturdza din orașele reședințe de județ, din orașele și până de prin sate, exprimând toate nestrămutata încredere în șeful partidului, precum și surprinderea și îngrijirea ce a cuprins țara întreagă constatând, că calomnia și desordinea de stradă au putut avea mai multă greutate decât majoritățile parlamentare și voința exprimată a țării.

Același ziar publică apoi adrese din 17 orașe de frunte ale țării.

Eată, spre pildă, ce i-se telegrafează din Craiova șefului partidului:

Craiova.

Cetățenii Doljului, nedumeriți de cele petrecute în Capitala țării, protesteză cu cu cea din urmă energie contra mijloacelor necalificabile întrebuintate de opozițiune pentru a înlătura de la cârma Statului guvernul și partidul național-liberal.

Protestează și se solidarizează cu d-voastră, cu atât mai mult, cu cât guvernul actual se sprijinea, nu numai pe majorități adrobitoare în Corpurile legiuitoare, dar' și pe încrederea întregii națiuni, manifestată cu atâta tărie în ultimele alegeri comunale.

Ar fi o desfidere adusă, nu numai Constituțiunii, dar' și demnității națiunii dacă, pentru desordine de stradă și acuzări nedreptate, aduse celui mai distins patriot, s'ar retrage încrederea unui partid. Un bogat trecut în fapte mărețe ca al d-v. este o puternică garanție că cele cuprinse în broșura dela Buda-Pesta nu pot fi decât opera unui falsificator.

Suntem convinși că venirea la putere, în atari împrejurări, a partidului conservator va constitui un pericol și va avea consecințe dăunătoare intereselor țării.

Toate telegramele sunt subscrise de numeroși cetățeni fruntași între

cari în primul rând deputații și senatorii.

Un alt fapt e că conservatorii nu s'au putut înțelege cu junimiștii. Dl Carp a cerut patru portofolii, între ele și cel de interne. Conservatorii nu au voit să dea și astfel se crede, că se va forma, sub presidenția d-lui G. Cr. Cantacuzino, un cabinet pur conservator.

Despre schimbarea ce se operează în viața partidelor, „Drapelul” (organ aurelianist) scrie, între altele la adresa conservatorilor și junimiștilor următoarele:

„Lealitatea lor față de noi a fost de scurtă durată și de proastă calitate. Când duceau campania în contra d-lui Sturdza, ziceau că o fac ca Români nu ca oameni de partid, că în contra partidului național-liberal n'au nimic de zis, că cer numai răsturnarea aceluia care compromisese chestiunea națională și atâta tot, că nu cer puterea, etc. Iar când, ajutați tot de unii dintre liberali, au văzut pe dl Sturdza la pământ, ei au uitat toate făgăduelile date și s'au îndesat la putere.”

Părerile de ale I. P. S. Sale

Metropolitului Mețianu.

Primind în ziua de 26 Martie pe corespondentul din Pesta al ziarului „Adevărul” din București, I. P. S. Sa dl metropolit Ioan Mețianu a mai zis între altele:

„Nici vorbă, naționalicește nu stăm bine, dar vina nu este a Ungurilor, ci este chiar a noastră. Istoria ne arată că timp de veacuri, națiunea română, care n'avea nici aristocrație, nici burghezie, a fost condusă și cu folos condusă, de capii bisericeii noastre. Acum s'a ivit o așa zisă inteligență, care spune că noi capii bisericeii, să ne ocupăm de lucrurile bisericești și să lăsăm cele naționale pe seama lor, căci le pricep mai bine. Și astfel rândurile Românilor s'au rupt, ear' influențele partidelor politice de peste munți, au făcut ca să se dea la noi lupte între Români, lupte necunoscute și absolut nefolositoare.”

— Credeți însă că venirea la putere a d-lui Széll Kálmán va inaugura o politică nouă pentru Români? a întrebat ziaristul.

I. P. S. Sa a răspuns:

— „Neapărat! Bánffy era prea violent, de și în fond nu era un om rău. Széll însă este un om cu multă cumpătate, și ar face mult, foarte mult, dacă n'ar trebui să fie seamă de împrejurări. Totuși va depinde mult de atitudinea Românilor chiar, soarta ce o vor avea sub noul minister. Când ceri prea mult, nu obții nimic, și eu nu cred că este bine să cerem totul sau nimic.”

Înaintarea Cehilor.

Tac și fac. — Noui euceriri. — Spre federalism!

Reuniunea advocaților cehi din Praga a provocat, în urma hotărârii comitetului său, pe toți membrii, a se lega prin cuvânt colegial, că la instanțele judecătorești cele mai superioare din Viena se vor folosi numai de limba cehică. Deputații cehi, cari sunt și advocați, s'au pus în fruntea acestei mișcări.

De vr'o 16 ani există în Viena, suburbiul Favoriten, o școală privată cehă, poreclită

după vestitul pedagog ceh „Komensky”. Școala aceasta n'a putut până acum obține dreptul de publicitate, că adevăratele ei să permită elevilor eșii din ea a fi primiți în altă școală fără examen de primire. Reuniunea acestei școli, s'a adresat de curând către comitetul cercului școlar din Viena, a-i permite să înființeze școli private și în celelalte suburbii. Dr. Lueger, ca presidentul aceluși comitet, i-a dat voe reuniunii să înființeze deocamdată numai 4 școli, în suburbii X. Reuniunea a făcut recurs la ministerul de instrucțiune.

„Neue Freie Presse” de la 7 c. scrie:

„Acum câteva săptămâni, oficianților de contabilitate din toate provinciile germane li-s'a făcut cunoscut edictul ministrului de finanțe, în sensul căruia acei practicanți, cari posed limba cehă, polonă, croată ori slovenă, sunt provocați, a concura la posturile în secțiunile de contabilitate și de resort ale ministrului de finanțe, de-oare-ce pe viitor aspirații, cari știu una s'au mai multe din amintitele limbi slave, vor fi luați cu preferință în considerare. Numărul astorfel de posturi se urcă la 500. Direcțiunilor s'a dat porunca, a înainta cât se poate mai repede ministrului listele de calificățiune ale astorfel de aspiranți”.

Încă acum o lună, după pensionarea primului president al înaltei Curți de casație din Austria, *Stremayr*, a fost numit la acest post un ceh de naștere și naționalist, Dr. *Habietinek*, fost ministru de instrucțiune publică în cabinetul federalistic *Hohenwarth* din anul 1871. *Habietinek* a fost până acum vice-presidentul acelei Curți.

În posturile fie înalte, fie inferioare, judecătorești ori administrative din Boemia, sunt numiți numai magistrați, cari cunosc limba cehică, fie că sunt trimiși în părțile curat nemțești. Foile nemțești înregistrează mai în fiecare zi casuri d'acestea și se plâng.

Ministerul de comerț publică în foaia lui specială oficială o ordonanță, prin care se orânduiește, că numele orașelor, stațiunilor, etc., de origine cehă, care până acum se scriau cu ortografia nemțească, să fie scrise de acum înainte cu ortografia cehică.

Reuniunea cehică „Sf. Kiril și Metodiu” din Viena, care urmărește scopul de a răspândi în Viena slujba bisericească în limba cehică, s'a adresat episcopului din Brunn, *Bauer*, a da voie ca în folosul acelei reuniuni să se facă colecte în Moravia. Episcopul nu numai că a încuviințat, dar a recomandat, în special decanatelor diecezei sale.

Revista externă.

Influența Austriei în Orient.

În presa vieneză se discută aceea ce numește ea „Scăderea influenței austriece în Orientul Europei”.

Astfel, „Reichswehr” se arată foarte atins de aceasta și aduce ca dovadă recenta convenție germano-română cu privire la linia Berlin - Constanța - Constantinopol. „Reichswehr” se indignază că influența Austriei în Orient e combătută de amica și aliata ei. Un alt ziar vienez, „Deutsches Volksblatt”, comentând articolul din „Reichswehr”, găsește fundate plângerile cari sunt formulate în el și adaugă că adevărată cauză a raporturilor încordate între Austro-Ungaria și țările din Orient rezidă în nenorocita situație a naționalităților din Ungaria.

„Volkszeitung” declară că atâta timp cât maghiarii vor fi liberi să facă ceea-ce vor vroi, distrugând naționalitatea română din Ungaria, Austria nu va putea să aibă drept prieten Statul român.

Rusia și Turcia

Citim în „Neue Freie Presse”:

Guvernul rus a introdus de curând o acțiune la Constantinopol în chestiunea despăgubirii de război ruso-turc.

În privința acestei acțiuni, „Frankfurter Zeitung” află din Constantinopol următoarele:

Rusia a făcut în chipul cel mai formal cererea ca, pentru evitarea restanțelor obișnuite până acum și în interesul unui serviciu regulat, încasarea ratelor de indemnitate din veniturile celor cinci vilae de frunte din Asia să fie luată dela administrația turcească și încredințată unui serviciu special al băncii otomane.

NOUȚĂȚI

Arad, 17 Aprilie n. 1899.

Moștenitorul de tron luând parte la vânătorile dela Chișineu s'a dus de acolo Sămbăta trecută. Mai pe urmă a venit în pădurea dela Șoimoș.

Pe urmele lui Krivány. Comitatul Cianadului a pățit-o cu cassarii ca și al nostru al Aradului. Primcassarul Makay Endre și primcomptabilul Bartholomeides János au fost suspendați din posturile lor. S'a aflat o însemnată „greșală” în cărțile de contabilitate.

Promovare. Ni-se scrie din Cluj cu data de 15/IV următoarele: dl Aurel Ciupe, candidat de avocat, a fost promovat azi de doctor în științele juridice.

Comitetul „Asociațiunii” a hotărât a nu participa la expozițiunea societății carpatine „Eke” din Cluj.

Pentru răposatul metropolit Miron, s'a celebrat Sămbăta la 10 oare a. m. parastas în biserica parochială din Sibiu cetate. După cum aflăm a pontificat întruși I. P. S. Sa. dl arhiepiscop și metropolit Mețianu.

Congresul internațional pentru apărarea copiilor în anul acesta se va ține la Budapesta. Arangerii din Budapesta și-adună parale pentru găsuirea congresistilor. S'au făcut apeluri și către congregații care și trimit sume mai mici sau mai mari pentru scopul acesta. Pentru-ca să se vadă, că Ungurii nu's bun decât pentru paradă, va fi îndestulitor dacă vom spune că în întreaga Ungaria nu există decât un singur asil de care proiectează apărătorii străini ai sântății copiilor. Și acel asil nici nu e ungu-resc. El e săsesc. Asilul e întemeiat în Sibiu, iar vara e în comuna apropiată Ocna Sibiului.

Pentru masa studenților români din Brașov, direcțiunea institutului „Albina” din Sibiu a donat 400 fl., direcțiunea institutului „Ardeleana” din Orăștie 50 fl., iar direcțiunea cassei de păstrare din Săliște 60 fl. (aceasta din urmă ca contribuție anuală pentru intertenția unui școlar la masă).

În contra statificării școalelor. Locuitorimea Solnocului a început o adevărată goană în privința inspectorului școlar Eötvös Károly Lajos, care statifică școalele cu forța. Fruntașii catolici au stors dela ministrul Wlasis o ordinațiune către comisia administrativă a comitatului, în care i-se poruncește, ca „să nu mai statifice școalele romano-catolice iar propunerile inspectorului școlar nici să nu le mai bage în seamă.” Când va da ministrul o astfel de ordinațiune, care să împedice statificarea școalelor noastre confesionale? Un lucru stă, cu energia poți câștiga ceva, cu rugările numai rău îți faci.

Sub firma Kossuth, se fac pe Alföld, între unguri, cele mai mari înșelătorii. Astfel în numărul de Sămbăta al ziarului „Egyetértés” însuși Eötvös Károly aduce exemple cum la Orosháza de pildă mai mulți țărani au fost înșelați se cumpere

acții pe preț exagerat dela societatea „Hazai Ált. Biztosító Társaság” unde e director Kossuth Ferencz. Nenorocii sateni au ajuns pe drumuri. Eötvös îl sfătuiește pe Kossuth să părăsească acea societate. Dar, atunci cu ce se țină palat în Pesta, că bătrânul „sfânt” n'a lăsat nimic! Ba totuși a lăsat: un nume cu care chiar țărani unguri ajung ademenți și spoliați!

O invențiune românească. Dl Ilie Ganea student medicinist în Viena a inventat un aparat aeromantic dirijabil (mașina de sburdat) care a fost patentat de oficiul i. r. de patente din Viena. Dl Ganea e fiu de țeran dintr'o comună de lângă Agnita, cottul Sibiului, Felicităm pe dl Ganea pentru ingenioasa sa invențiune și îi dorim mult succes.

Congresul internațional al medicilor s'a deschis la 13 Aprilie în Carlsbad.

Statua lui Pasteur a fost desvălăită Dumineca trecută în Lille.

Nouă societate. În comuna Vaidei de lângă Orăștie s'a întemeiat o societate de bucate cu numele „Furnica”. Societatea s'a întemeiat la îndemnul unui țeran cu numele Ioan Georgiu. Până acum s'au grupat în jurul societății 23 țărani. — Îndemnăm pe fruntași dela sate ca să întemeieze astfel de societăți menite să scape plugarii nostri de cămătăria ovrească.

Ovreu vânzător de icoane creștinești. În Darmstadt din Germania un ovreu a fost osândit la o săptămână închisoare, fiind că despre icoanele creștinești care le vindea, zicea că-s lucrate într'un asil creștin, deși erau eșite din fabrică ovrească. Câți ovrei de acestia nu umblă prin satele noastre românești fără de a-le avea cineva grija.

Nouă episcopie. În Banjaluca din Bosnia se va întemeia o nouă episcopie gr.-ort. Cu aceasta numărul episcopilor din Bosnia s'a urcat la patru. Patriarhul din Constantinopol, ne fiind vorba de vre-o episcopie românească în Macedonia, și-a dat învoirea ca să se întemeieze această episcopie în Bosnia.

Așchia nu sare departe de trunchiu. O mare parte a studenților universitarii Unguri din Budapesta vor candida la postul de președinte al „Egyetemi kör”-ului pe fiul lui Ugron Gábor. Acesta și-a și făcut programul activității: „Să curețe tinerimea de ori-ce tendință, care nu e maghiară”. N'af ce i face, ce se trage din Ugron, Valahii mănâncă.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI”.

DE LA BUCUREȘTI.

Sesonul concertelor. — O sêrbare literară artistică. — Cum cetește Caragiale. — Geografia pitorească a României și poetul Vlahuță. — Concertul simfonic. — Concerte religioase. — Concertul Arellei Cloaca.

Suntem în sesonul concertelor. În fiecare săptămână două-trei. Printre ele își face apariția câte o serată literară-artistică, afară de cele două conferințe literare ce se țin de două ori pe săptămână la Ateneu.

Joi la 25 Martie (6 Aprilie) s'a dat o mare sêrbare literară și artistică, sub patronajul dnei Anna Sp. Haret, în folosul cercului studentesc „România Rurală” pentru răspândirea culturii în popor.

Sêrbarea, dată de studenți, în folosul studenților, a avut o înfățișare juvenilă. Sala Ateneului, tixită de lume, nici odată n'a intrunit atâția studenți, studențe și eleve din mai multe institute. Dna Haret care a patronat această sêrbare, de sigur o fi avut multă bucurie vîzînd atâta tinerime, aplaudînd cu entuziasm toate punctele programei.

Pe mine mai mult m'a interesat lectura dlui I. Caragiale, care anunțase în program schițe umoristice și pe care nu-l auzisem încă nici odată cetînd.

Curiositatea mea s'a împlinit numai pe jumătate, căci D-sa n'a cetit o lucrare nouă, ci schița „Două bilete de loterie” publicată an și în „Familia”. Însă ceea ce privește însuși cetirea, aceea a fost atît de frapantă și de caracteristică, încât uitasem că ascult o lucrare cunoscută; totul îmi părea nou. Dl Caragiale n'a făcut o simplă cetanie, ci așa zicînd a jucat-o, imitînd atitudinea și glasul tuturor persoanelor și scoțînd astfel la iveală toate nuanțele, povestirei hazlii, care a și produs ilaritate generală.

Cu totul opus cetește poetul Vlahuță. Zilele trecute l'am cercetat în Olimpul seu din Bulevardul Academiei.

L'am întrebat ce lucrează? Și drept răspuns, mi-a pus pe masă un teanc de manuscrise. Era începutul scrierii „Geografia pitorească a României”.

Știam de mult, că lucrează la aceasta. Ziarele scriseseră, că a și terminat-o. Dar' au fost reu informate. Poetul și-a adunat numai materialul. Spre scopul acesta a făcut călătorii prin toată țeara, luînd notițe în fața locului, culegînd tradițiuni și

legeude din gura poporului. O muncă pe cât de prețioasă, pe atîta și frumoasă. Din călătorile sale s'a întors acasă ca albina când vine de pe câmp. A adus cinci-spre-zece cațete pline de însemnări.

Încît privește lucrarea, ea va avea două părți. Prima va cuprinde privirea generală, descrierea văilor și munților, a orașelor și satelor, a apelor și pădurilor, așa precum s'au imprimat ele în imaginația poetului.

A doua parte va destăinui tradițiunile, legendele, poveștile, obiceiurile, limba și alte comori ascunse în popor. Toate acestea se vor prezenta în formă de narațiuni, de convorbiri și anecdote țărănești, în graiu popular, ca și când ar vorbi oamenii de la sate, dispărînd cu desăvîrșire figura autorului.

Mai târziu are să facă aceeași lucrare și pentru celelalte țeri locuite de Români ca astfel să dea o completă geografie pitorească a întregului element românesc.

Se înțelege că lucrarea are să fie ilustrată cu o mulțime de ștampuri făcute de cei mai buni fotografi.

Am avut plăcerea s'ascult la un păhar de ceai, câteva capitole din această lucrare, cetite de autor cu o voce blîndă și vibrîndă de emoțiune, care te pătrunde și

te înalță. Și cu cât ascultam mai mult, cu atît impresiunea era mai adîncă.

Geografia pitorească, scrisă de poetul nostru, în adevăr e pitorească. El pictează cu condeiul, ca pictorul cu penelul. Bogăția de colorit, belșugul de nuanțe te farmecă și admiră frumșea limbii românești, care posedă expresiuni și cuvinte atît de frumoase. Mai cu seamă însă te închină meșterului condeiului, care a știut să adune într'un mănunchiu atîta comoară limbistică originală.

Cetitorii nostri vor avea ocaziune a se desfăta însuși în aceste frumșei, căci simpaticul nostru colaborator va da la lumină câteva capitole în „Familia” înainte de a se publica în volum.

Concertul simfonic de Duminecă, 28 Martie v. (9 Aprilie) s'a dat iarăși în sală plină.

S'au cântat compoziții de: Weber (Uvertura din Freischütz), Mendelssohn (Serenadă și La Fileuse), Raff (Simfonie „În pădure”), Rameau (Musette și Tamburin), Messenet (Scene de Feerie).

Regina și tot ce are capitala București ca lume elegantă, a asistat și de astădată. S'a observat aproape desăvîrșita lipsă a bărbaților politici, ocupați la cele două în-

Concertul arajat Sămbătă seara în sala Crispin de către reuniunea amatorilor de muzică maghiară a reușit pe deplin. Un public numeros și distins a aplaudat execuțiile artistice ale bogatului program. Amatorii sunt parte elevi, parte profesori și foști elevi de ai distinsului măiestru Crispin, care și prin această serată musicală a dat dovadă de rolul important ce-l are conservatorul sau în cultura musicală a orașului și comitatului nostru.

A făcut impresie deosebită „Cantarea gondolierilor“ (de Mendelssohn) executată la cimbala de profesorul Puresi, „fantasia“ de Huber, executată la violina de profesorul Burdits și concertul pentru pian (de Mozart), precum și serenada de Volkmann, executate la pian cu acompaniamentul unei veritabile și bine instruite orchestre, compusă din 14 amatori. La sfârșit s'a cântat un imn, tot cu acompaniament de orchestră. Dirigent a fost d. Hösly, un abil muzician.

Ungurii despre convenția româno-germană. În Nrul de Sămbătă al foii „Egyetértés“ găsim următoarea jelanie asupra convenției telegrafo-postală încheiată între România și Germania. „Contractul acela comercial, care s'a legat între Germania și România însumă o mare primejdie pentru exportul nostru în România, căci industria germană, care și până acum a dominat, acum va cucerii piața română. Exportul e iute și ieftin, așa că nimic nu l' stă în cale importului. Cu vre-o câțiva ani înainte de aceste, cine ar fi și crezut, că astfel vom fi striviți? Până la războiul vamal importul german era aproape cel mai mic. Pe lângă articolii de proveniență engleză și franceză, piața română domina monarhia noastră. Numai războiul vamal a atras atenția Germanilor asupra României și exportului german au lucrat cu o astfel de destoinicie și răbdare, că vor ocupa primul loc. E drept că din amândouă părțile s'a dovedit bunăvoință și astfel nu a fost greu de înlocuit retragerea austro-ungară, ear' pe de altă parte să fie strivite chiar și îndepărtatele țări Anglia și Franța. Germanii au înlocuit articolii importați de aceste țări și cu mai prilegiul au ușurat comercianților importul. România însăși s'a străduit ca pe calea legislației să câștige țării credit sigur și temeinic. Se înțelege, lucrul acesta nu e complet. Dacă vre-o împrejurare politică nu va strica echilibrul, atunci importul se ridică foarte mult. Și e interesant, că acest avânt industrial și comercial, respective decăderea au fost pricinuite de mișcările agrare. Războiul vamal românesc a fost urmarea acelei închideri de graniță, pe care monarhia a seversit-o din motiv ca să nu se întindă boalele lipicioase, de fapt însă pentru împedecarea concurenței românești.

Și așa mai departe, scriitorul economic al lui „Egyetértés“ se plânge împotriva războiului vamal cu România, care a pricinuit sărăcirea atâtor familii și din România, dar mai ales de dincoace.

Consilier comunal — nazaricuș. Legile păgâne mulțumeste pe cei ce le-au adus, căci azi și inteligenți Unguri trec la nazarenism. Consilierul comunal al Măcăului Szabó György sen. fost și primar al orașului a trecut la legea cea nouă.

Un cas extra-ordinar de letargie. La — La San Francisco s'a întâmplat un cas extra-ordinar de letargie. O tinăra foarte nervoasă, miss Elida Wilbur, în urma unei certe cu logodnicul ei, a leșinat, și de trei-sprezece iuni, cu toate încercările celebrilor medicale cari au fost consultate, nu și-a putut reveni în fire.

Acum se anunță că d-soara Wilburg s'a deșteptat în sfârșit. Logodnicul ei, instințat, a alergat la dânsa se vede însă că miss Elida nu și-a redeschis ochii de cât ca să reia ceartă unde o lăsase când a leșinat.

Porumbelii călători. — În curind va începe să funcționeze serviciul postal cu porumbelii călători între continent și vapoarele cari fac traectul între Havre și New-York.

Organizația acestei poște se datorește căpitanului francez Reynaud, comandant al unui serviciu de eclerori ai armatei.

Utilitatea ei e lesne de înțeles. După două zile de navigație, scrisorile, micșorate prin fotografie, sunt încredințate la douăsprezece porumbei aleși cu îngrijire din porumbar. Porumbelii se întorc la punctul lor de plecare, unde scrisorile sunt iarăși mărite prin fotografie și transmise destinaților.

Decomandată, lipsa completă de comunicație între vapor și continent va fi de cinci zile. Căud însă, după mai multe călătorii, porumbelii vor fi obișnuiți, e probabil că ei vor putea face traectul de la punctul cel mai depărtat la care se va afla vasul pe mare.

Același lucru se face cu porumbelii și la New-York. Fie-care vapor va avea pe bord și porumbelii francezi și porumbelii americani.

Clerul și teatrul în Anglia. — O scenă foarte nostimă s'a petrecut deunăzi la sfârșitul unei reprezentări în Princess's Theater.

Cortina căzuse, iar spectatorii să pregăteau să plece, când un preot tinăr, de la un fotoliu de rangul I, se sculă și ceru voe să spuie câte-va cuvinte față cu directorul. Cortina se ridică, iar directorul trufel se prezintă pe scenă. „Am ținut să vă felicit“, declară preotul. Am ascultat piesa d-v „Femeea și vinul“ și am fost emoționat de sentimentele de înaltă moralitate ce le exprimați în ea. Nimic mai bun și mai perfect nu sa'r găsi în cuvântările predicatorilor noștri celor mai celebri. Dacă aș aparține unei parochii din metropolă, mi-aș face o datorie să vă aduc pe credincioșii și pe amicii mei. Locuiesc în comitatul Northumberland și nu voi lipsi de a spune parochienilor mei cari vor veni în Londra, că vor găsi la d-v. o plăcută și sănătoasă întrebuintare a serilor lor.“

Sala s'a asociat la aceste complimente prin o triplă slavă de aplauze.

Bibliografie. Tocmai acum a apărut

„Aniversarea unirii Țerilor surori“. (Darea de seamă a serbării care a avut loc la Bacău în ziua de Duminecă 24 Ian. 1899) de Daniel C. Klein, inginer silvic. Bacău. Tipografia „Progresul“ 1899. Această broșură conține și frumoasa conferință pe care însușitul dl Klein a ținut-o în Bacău despre „Viața și activitatea politică alui Constantin Negri“, unul din marii patrioți și bărbat istoric al Moldovei.

Invitare la abonament

Descindem prin aceasta abonament pe *Quot. II, 1899, la*

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

Table with 2 columns: Duration (Pe un an, Pe 1/2 an, Pe 1/4 an, Pe o lună) and Price (fl. 10.-, 5.-, 2.50, 1.-)

Pentru România și străinătate. Pe un an . . . . . franci 40.-

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foarte pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagini: cele 4 pagini ale foii de zi, plus un adăns popular de 4 pagini.

Administrația „TRIBUNA POPORULUI.“

Felurimi.

Ghicitor de cugete. Cunoscutul savant italian Ferrari a făcut acum câtăva vreme, niște experimente foarte interesante psihologic-fisologice, în laboratorul psihologic din Reggio d'Emilia, asupra persoanelor periclite: ghicitoare de cugete. Cercetările sale le-a efectuat asupra ghicitorului Dalton, un bărbat cu multă știință și strănepot al ocuștului Dalton, după care se numește și boala daltonism, care consistă în a nu putea distinge colorile. Ferrari a ajuns la rezultat, că pe când vėzul, mirosul și gustul nu se distingeau la subiectul seu, prin nici un fel de funcțiuni deosebite, ba se dovedeau chiar a avea dezvoltate sub grad normal, auzul era dezvoltat (peste măsură obișnuită; și mai mult însă excela prin memoria sa pentru spațiu și timp. Dalton știa pretutindeu să se orienteze în mod uimitor, n'avea lipsă de ceasornic; știa împărți lini just, fără circlu și a desemna figurii geometrice fără orî ce ajutor de un instrument oare care cu cea mai mare precisiune. Desvoltarea extraordinară a pipăitului seu se învedera prin capabilitatea, de a ghici lucrurile ce le ținea în mână având ochii închiși, după formă, stofă, ba chiar după culoarea lor.

Aceste aptitudini, însoțite de o luare aminte foarte ageră și încordată, sunt într'adevăr menite a scuti arta ghicitorului de

gânduri de orî ce caracter mistic. Precum e cunoscut arta aceasta constă de regulă în aceea, a găsi ac Țcu gămălie undeva ascuns, s'au înfige acul cu gămălie astfel găsit unei anumite persoane. Ghicitorul de gânduri o face aceasta slujindu-se de un mijlocitor, pe care îl ia de mână și îl duce cu sine. Perspicacitatea lui psihologică îl ajută mai ales a distinge între mijlocitorii „bun și rău“, adecă între persoanele cari asculta de el cu dragă voie și de acelea, care căutau a-l înșela; aceasta o ajunge în primul rând cu ajutorul pipăitului seu fin, stringând mâna respectivului. Indată ce ghicitorul de cugete a găsit mijlocitor „bun“, arta lui se reduce la aceea: a explica precis mișcările mijlocitorului, căci ele, după legea psihologică, însoțesc orî și ce observare sau cea mai subtilă pornire a minții, care mișcare însă în impregiurări normale, abia se mai poate simți. Pentru a-și da seamă de ea, trebuie ca omul să aibă simțământ dezvoltat în mod așa zicend patologic.

Dalton, care precum am mai spus are această aptitudine dezvoltată în mod extraordinar, cugetă, că orî cine, cu persistență și deprindere, ajunge a și-o însuși și a practica arta ghicitorului de gânduri.

AVIS!

Rugăm pe Domnii abonați cari nu și-au reînnoit încă abonamentul pe al II. Quartal să grăbească a și-l reînnoi, precum și cei cari sunt în restanță a și-l achita. La din contra suntem nevoiți a le sista expedarea foaiei.

Cu toată stima Administrația.

ULTIME ȘTIRI

Crisa în România.

București, 17 Aprilie n.

Relațiunile între conservatori și junimisti sunt definitiv rupte. O formațiune ministerială pur conservatoare e greu de înjghebat, ca și alta pur junimistă. Soluția crizei se așteaptă pe mâne.

Treceri la protestantism.

Viena, 16 Aprilie.

Hierarchia și societatea catolică dezvoltă multă activitate pentru înfrânare și mișcării cu lozinca: „Rupeți-o cu Roma!“

S'a format un comitet executiv special, care, cu iscălitura presidentului și vice-presidentului seu publică un apel foarte stăruitor către toți catolicii Austriei de a da mână de ajutor, pentru a stavili trecerile la protestantism.

truniri cari se țineau tocmai pe vremea aceea.

Ce bine e să stai departe de aceste mișcări enervătoare și să ascuți frumsețile muzicii clasice.

Deosebi a fost aplaudată admirabila „La Fileuse“ de Mendelssohn, care cu tactul ei vesel te ridică în lumea plăcerilor.

Nu mai puțin a reușit simfonia lui Raff, care începe cu ziua, impresiuni și sentimente, apoi continuă în murgul serii, reverie, danțul Dryadelor, intrând în noapte, cu țesăturile tăcute ale nopții în pădure și termină cu intrarea și eșirea vânătoarei sălbatice.

A fost caracteristic că de astădată orchestra n'a cântat nimica de Wagner.

Concertele au trecut și în biserică.

Pân' acum se deteră concerte religioase numai în bisericile catolică și luterană. Acum au început și în cele românești.

Duminecă s'a ținut un astfel de concert în biserica Sf. Stefan, la liturghia oficiată de episcopul de Huși, cu care ocaziune a cântat corul conservatorului, sub conducerea dlui măiestru de muzică Bănulescu, cu concursul dlui Băjenar și al altor artiști de la Opera română a Teatrului Național.

Corul a executat mai multe compoziții din bucățile religioase ale compozitorilor români, ruși și greci. De ale compozitorilor noștri de dincolo însă n'am auzit nici una.

Cu prilegiul acesta s'au adunat ofrande pentru a se putea termina pictarea bisericeii.

Dumineca viitoare se va ținea acolo pentru același scop al doilea concert. Atuncia are să cânte corul elevelor asilului Elena Doamna sub conducerea d-nei Cocorescu, măestră de muzică la acel institut.

Concertul cel mai interesant în săptămâna trecută a fost al genialei copile Aurelia Cionca, despre care s'a vorbit atât de mult în coloanele foaiei noastre și al cărei portret s'a publicat în „Familia“ astă vară sub impresiunea marelui succes ce l'a avu atunci la concertul din Beiuș, dat cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunei.

Concertul de acum, la Ateneu, Vineri în 26 Martie (7 Aprilie) sub patronagiul reginei Elisabeta a României a avut un succes din cele mai strălucite, ce s'au vėzut în București.

Era un aspect înălțător a vedea sala plină de un public distins, în frunte cu

Regina, care are o deosebită predilecțiune pentru mica celebritate.

În deosebi s'a remarcat prezența a unei mulțimi de fetițe, prin loge și prin staluri, ceea ce a dat salei o înfățișare tinerească.

Mica concertană, întimpinată cu aplauze din toate părțile, a executat pe pian (fără note) următoarele piese: 1. Beethoven, Sonata D moll, allegro, adagio și allagretto; 2. Chopin, Berceuse; 3. Chaminade, Thème varie; 4. Schubert, Impromptu, Op. 90, nr. 4.; 5. Liszt, Rossignol; 6. Lubicz (Zkibowski). Prima Rhapsodie română op. 26. La sfârșit, fiind mult bisată, a mai cântat, afară din program „Cimpoiul“ de Iacob Mureșianu, compozitorul nostru de la Blaj.

Publicul suprim de bravura cu care drăgalașa fetiță, abia de zece ani, a executat cele mai grele compoziții, a petrecut-o cu admirațiune din ce în ce crescândă. O bucurie generală se vedea pe toate fețele, că din neamul românesc s'a ivit un talent atât de mare, care dezvoltându-se are să facă gloria noastră musicală.

Suntem siguri, că speranțele noastre se vor și realiza și Aurelia Cionca va deveni o celebritate cunoscută în toată lumea. Progresul ce a făcut din vara trecută și

până acum ne face să nu ne îndoim de loc. Technica-i briliantă a primit un farmec prin prin căldura ce varsă în executarea pieselor.

Se înțelege că publicul a impresurat-o cu cele mai entusiaste aplauze, a purtat-o — cum se zice — ca în palme. Entusiasmul și-a atins însă culmea când regina a pofțit-o în logia sa și sărutându-o mai de multe ori în vederea publicului, a felicitat-o cu cuvintele călduroase, dându-i drept cadou — păpușe în costumul românesc.

Scena aceasta a avut o putere atât de mișcătoare, că tot publicul s'a sculat în picioare, toate mâinile aplaudau și toate batistele fluturau; câtă vreme mica artistă sărbătorită se întorcea prin rëndurile publicului, cu păpușa în brațe, sus pe scenă, unde se închină încă odată și apoi dispăru de după perdele spre a primi acolo sărutările fericiților sei părinți.

Iosif Vulcan.

Editor: Aurel Popovici-Barciann. Redactor responsabil Ioan Russu Șirianu

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări,

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—3. G. Coșbuc, Versuri și Proză.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Cântece Bănățene.

Nr. 13. E. Hodoș, Cântece Cătănestei, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nrele viitoare: Cercetări din Istoria Românilor bănățeni de P. Drăgălină.

Partea I. Istoria Banatului Severin Ană la lupta dela Mohács.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Înființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partile au să apară pe rând. Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim. Volumele se plătesc numai după-ce au apărut. **Diracția.**

„Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele“ este titlul unei broșuri, ce a apărut la institutul tip. „Minerva“ din Orăștie, edată de d-nii: Iosif Tabăcariu și Ilie Turdășan.

Prețul 10 cr. Doritorii a o avea, să grăbească cu procurarea.

Bibliografie. A apărut Nr. 13 anul II. din excelenta publicație enciclopedică-illustrată „Foaia Populară“ cu următorul cuprins: Iubiți vă! E primăvară, de Ilie Ighel-Deleanu. — Școala viitoare, de Paul Panaitescu. — În cimitir, de Elisabeta M. Z. Ionescu. — Singurătate, de Socrate Georgescu. Medalioane de Fotograf. — Capacitatea intelectuală a femeii de Ildel. Cugetări, de Alf. Daudet. — Cei doi chinezi, de Constanțianu. — Al. Petofi de N. Hristescu. — Epigramă, de St. Tomșa. — Pățaniile lui Gulliver de Swift. — Cronica evenimentelor. — Doi ani de fericire (novelă) de I. Mironescu. -- Poșta redacției etc. Ilustrații: O mare ilustrație pe pag. I., Anghel Solacolu (portret) Al. Petofi, O deșteptare în Congo umoristic. Abonamentul 5 lei pe an în toată țeara. 15 bani.

3069—10

Feară late de plug
calitate garantată cu semnul
de lângă el.

C. F. J.

Foarfece de tuns caii
de Bariquand din Paris 1 bucată
fl. 1.80 2.10 2.45 2.85.

Căpcană (clucă)
patentată pentru prins soboli (cărțițe) o bucată 12 cr. precum și
tot felul de clucse (capcane) pentru prins gadine răpitoare și
stricacioase.

Așa numitele furci de fer (furcoi) americane

o bucată	2	3	4	coarne
	0.24	0.32	0.40	cr.

Semnul furcoaelor C.F.J.

Ori care furcă de fer (furcoiu) care s'ar rupe în decursul unui an se ia înapoi.

Furcoale pentru fân	1 bucată	2	3	4	coarne
		0.70	0.85	—	
Furcoale pentru gunoi	1 bucată	—	0.85	1.05	cr.

Cumpene de apă

1 bucată	25	30	40	50	60	c/m
	0.60	0.65	0.70	0.75	0.80	

Pile pentru ferestru
Calitate garantată

Cu semnul păharului	1 Duzină	4	4 1/2	5	6	7	8"
		fl. 1.76	2.10	2.50	3.30	4.25	5.45
Cu semnul epure	1 Duzină	fl. 1.76	2.10	2.50	3.30	4.25	5.45

Ferestru-pantlică 1 metru

	12	15	20	25	30	m/m	lățime
	fl. 0.40	0.42	0.50	0.62	0.80	cr.	

Toate unelte pentru lucrări
de lemn se găsesc la

Carl F. Jickeli, Sibiu (Nagy-Szeben)
Cataloge de prețuri (Preț-curent) se trimit la cerere

Se primesc comande pentru următoarele lucruri:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“, A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

P L I O U R I

zvitări, cărți de vizită, anunțuri funebre

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.